

Livets skole

Knud Rasmussens Højskole i Sisimiut 25 år samtidig med Kvindeskolens 10 års jubilæum

I det smukkeste grønlandske sommervejr fejredes i Sisimiut de to jubilæer i dagene 3.-5. juli 1987 med en lang række indbudte gæster og med arrangementer, hvor alle byens borgere og tilreisende var velkomne. En af gæsterne var landsstyreformand Jonathan Motzfeldt, som takkede for indbydelsen ved at overrække den jubilerende højskole hjemmestyrets kulturpris på 25.000 kr.

Festlighederne startede fredag den 3. juli klokken 8 om morgenen med flaghejsning ved højskolens sydside, hvor et kor sang grønlandske sange, og bestyrelsesformand Emilie Lennert bød velkommen. Vi bringer her Emilie Lennerts tale:

På Knud Rasmussens Højskoles 25-års dag vil jeg byde hjerteligt velkommen til landsstyreformand og landsstyremedlem for kulturelle anliggender Jonathan Motzfeldt, til landsstyremedlemmet for uddannelse og arbejdsmarkedsforhold Jens Lyberth, til formanden for Kommunernes Landsforening Anders Kielsen, og til alle vore andre gæster, som er kommet hertil fra Danmark og fra det øvrige Grønland for at fejre 25-års dagen.

Emilie Lennert taler ved flaghejsningen. Højskolens billedarkiv.

Det er mig både en glæde og en ære på Knud Rasmussens Højskoles bestyrelses vegne at tale ved denne flaghejsning, der åbner festlighederne for højskolens 25-års jubilæum og Kvindeskolens 10-års jubilæum.

Højskolens personale efter flagbejsningen. Højskolens billedarkiv.

Vort flag følger os hele vort liv, i glæde som i sorg. Det må nævnes, at den flagstang, som blev skænket Knud Rasmussens Højskole ved skolens indvielse, er blevet benyttet flittigt i de forløbne år. Flaget har jo fulgt os i al vor færd og givet os styrke.

Det er bekendt, at den store folkeoplyser Grundtvig i midten af 1800-tallet grundlagde højskolebevægelsen i Danmark.

Det er også velbekendt, at der startede en samfundsmæssig udvikling og fornyelse her i vort land lige efter Den anden Verdenskrig.

Det er derfor ikke så underligt, at danske højskolefolk med erfaringer fra udviklingslande dengang forventede, at den voldsomme og

stadigt accelererende udvikling ville påvirke det enkelte menneske og det grønlandske samfunds kultur og arv. Det må siges, at der var berettiget grund til at frygte denne udvikling, når man tænker på, at vort land og vort folk i århundreder havde været lukket for omverdenen.

Og når vi ser tilbage på de nu forløbne 25 år, må vi vel også sige, at de år har været en periode i Grønlands historie, præget af en meget hurtig udvikling, teknisk såvel som politisk.

Da opstod den tanke, at en højskole i Grønland, med et kulturelt og samfundsmæssigt sigte, kunne få stor betydning som mod-

vægt mod al den udefra kommende udvikling, som fremtiden måtte bringe. En komité til oprettelse af en højskole i Grønland udsendte derfor i 1953 J. Th. Arnfred, formand for Højskoleforeningen i Danmark, som deltog i indvielsen her for 25 år siden, og døde i 1977. Arnfred kom til Grønland for at undersøge behovet og mulighederne for at oprette en højskole i Grønland.

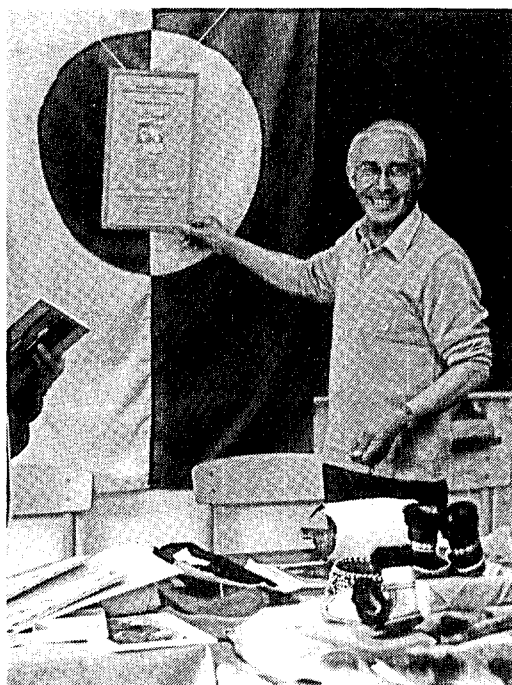
Resultatet af det arbejde, som blev startet dengang, er Grønlands Højskole, som af Landsrådet blev navngivet Knud Rasmussens Højskole, opkaldt efter den store arktiske forsker og ekspeditionsmand Knud Rasmussen, som har betydet så meget for vor grønlandske kultur. Højskolen blev placeret i Sisimiut, og indviet den 3. juli 1962, så idag kan vi fejre 25-års dagen.

Ligeledes kan vi idag fejre 10-års dagen for Kvindeskolen, som blev oprettet i 1977, som en udvidelse af højskolen, i samarbejde med De grønlandske Kvindeforeninger. Kvindeforeningerne havde ikke været enige i nedlæggelsen af husmoderskolen i Egedesminde og virkeliggjorde på denne måde deres bestræbelser på at få oprettet en højere skole for kvinder.

For os grønlændere var Knud Rasmussens Højskole en helt ny skole, selvstændig, eksamensfri, og med plads til 20 elever. Der blev stillet store forventninger til skolen, men det var svært at forudsige, hvor stor interessen for den ville være, også fordi eleverne selv skulle bidrage økonomisk, i lighed med ordningen på højskolerne i Danmark.

Knud Rasmussens Højskoles første år var ikke fri for de problemer, der sædvanligvis opstår, når man skaber noget nyt.

Men jeg mener at kunne sige, at skolen fra sin oprettelse og til idag har kunnet leve op til de forventninger, man har stillet til den. Kun

Højskolens tidligere, mangeårige forstander H. C. Petersen ved diplomet for Hjemmestyrets Kulturpris, der også består af 25.000 kr. Højskolens billedarkiv.

et par år efter skolens start blev der skabt plads til flere elever, og for at opnå en bedre driftsøkonomi har bestyrelsen siden arbejdet for en udvidelse af skolen. Det lykkedes heldigvis ved en fælles indsats fra medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer i Grønland og i Danmark, således at skolen idag med Kvindeskolens 12 pladser kan huse ialt 60 elever.

Men det er ikke nok, blot at bygge huse. Hvis det oprindelige formål skal opfyldes med held, skal der medarbejdere til. Det er således af afgørende betydning, at medarbejderne kan samarbejde, og opretholde et venligt og ansvarligt forhold til eleverne.

Som jeg tidligere har nævnt, var navnlig højskolens første år ikke nogen let tid for medarbejderne og bestyrelsen. Men det er en glæde at se, hvorledes det omfattende arbejde har ud-

Mads Lidegaard, repræsentant for højskolens første bestyrelse, på talerstolen med en af højskolens lærere Jacob Nielsen Storch som tolk. Højskolens billedarkiv.

viklet sig, og konstatere hvorledes søgningen til højskolen har været i stadig vækst, så skolen i stadig højere grad viser sin berettigelse.

Med håbet om, at skolen vil vedblive at samle sine kræfter om de oprindelige formål; den grønlandske kultur og det grønlandske samfunds udvikling, vil jeg på bestyrelsens vegne rette min hjertelige tak til medarbejderne fra skolens start og i de forløbne år, det vil sige til forstanderne, lærerne, køkkenpersonalet, kontormedarbejderne, pedellerne, bestyrelsesmedlemmerne, bustruer og ægtemænd, til elevforeningen, og ligeledes til andre institutioner, kommunerne og andre, som på forskellig vis i større eller mindre omfang har støttet os, til de tidligere elever, og ikke mindst til deres forældre, som i tillid til skolen har sendt deres børn hertil på uddannelse.

En særlig tak vil jeg rette til alle, der har deltaget i arbejdet med de forskellige arrange-

menter, vi afholder for at markere denne dag, og jeg håber, at programmet vil forløbe godt og efter planerne.

Vi skal heller ikke glemme dem, der gerne ville have været med idag, men som af forskellige grunde blev forhindret, ligesom jeg mener det på sin plads her at mindes de medarbejdere, som døden har taget fra os.

For at markere Knud Rasmussens Højskoles 25-års dag vil medarbejdere og bestyrelsen afholde forskellige arrangementer, med det formål at styrke kendskabet til skolen ude omkring. Der er blevet udgivet en bog og et sanghæfte til salg, og de tilstedeværende er bekendt med de forskellige aktiviteter her i byen.

Vi er taknemmelige over, at Grønlands Radio og TV har sendt medarbejdere til at dække jubilæumsfesten, og glæder os over, at begivenhederne på denne måde vil blive spredt ud til hele landet.

Jeg vil på bestyrelsens vegne ønske vort land og dets befolkning tillykke med Knud Rasmussens Højskoles 25-års dag og Kvindeskolens 10-års dag.

Med disse ord erklærer jeg årsfesten for åbent og vil endnu en gang ønske Jer alle velkommen. God fest allesammen.

Derefter var der fælles morgenbord i det fri, og om eftermiddagen offentligt møde om højskolebegrebet i højskolens lokale »Sisimiut«. Foredragsholderne og de efterfølgende diskussioner var mange, og alle var enige med forstander Svend Kolte, hvis tale vi her bringer i uddrag i dansk oversættelse:

... Betragter man undervisningen på vinter-skolen helt overfladisk, så forløber den stort set som på andre skoler. Vi følger et skema, vi overholder præcist bestemte tider i undervis-

Højskolens forstander i 7 år, Svend Kolte: »... en tryk fremtid kan kun opnåes og sikres ved bestandig fornyelse og ændring. Stilstand og tilfredsbed fører til svagbed i fremtiden.« Højskolens billedarkiv.

ningen, i arbejdet, ved måltiderne. Men forskellen på vores højskole og andre skoler er den, at eleverne her ikke har bestemte og helt ens mål med deres deltagelse i undervisningen. Når vi underviser i historie, matematik, skindbehandling eller kunsthåndværk, så er det selvfølgelig et mål i sig selv, at eleverne bliver dygtigere. Og de bliver dygtigere. Men deres udbytte er ikke alene større viden og færdigheder. Adskillige elever får her, for måske første gang i deres liv, oplevelsen af at blive dygtig til noget som helst og at være betydningsfuld, ja uundværlig i samarbejdet med de andre. Derfor er det grundlæggende for højskolens pædagogik, at eleverne har en meget stor frihed, som skal modsvares af ansvarlighed og interesse. Men det er uden betydning for vor undervisning, hvilken forudgående skolebaggrund eleverne har, og vi har heller ikke forud fastlagte, ganske bestemte mål, vi skal opfylde i undervisningen.

Det kan ganske vist bedømmes, hvor meget eleverne har lært ved undervisningens afslutning, — men kan man også bedømme, måle, hvordan deres selvtilid har udviklet sig, hvor meget hver enkelt elevs evne til at arbejde sammen med andre er blevet bedre? Nej, det kan man ikke, og derfor er højskolen ikke en eksamensskole og skal heller ikke være det.

På vinterskolen plejer vi at sige »eleverne«, som om det var en helt ensartet masse, og vi glemmer sommetider, hvor forskellige de egentlig er. Det er karakteristisk for højskolen, at det er den eneste uddannelsesinstitution, der bringer både ældre og unge, mænd og kvinder, veluddannede og uuddannede, sammen. Men skal vi lave en statistik, så ser den »gennemsnitlige« højskoleelev sådan ud:

Hun er 21 år, født og opvokset i en af de store byer på Vestkysten, hun har afsluttet 9. klasse, og i de senere år har hun arbejdet som afløser i kiosker og børnehaver. Når hun har afsluttet højskoleopholdet vil hun gerne ind på Socialpædagogisk Skole, og hun benytter højskoleopholdet som en mulighed til at forberede sig på en faglig uddannelse.

En sådan statistik kan imidlertid ikke vise, at der også på alle elevhold er dygtige fangere fra Upernavik, flittige og begavede børn af færeholdere i Sydgrønland, østgrønlandske kvinder med fænomenele færdigheder i skindsyning, helt unge elever fra byerne, ældre elever fra byggerne. Når vi sommetider kalder højskolen for »Livets Skole«, så betyder det, at der her samles mennesker, som til sammen kender livsvilkårene i Grønland i enhver udformning.

Under sådanne vilkår kan højskolen som arbejdsplads ikke undgå at blive noget særegent. Det er krævende at arbejde i det konstante rykind af vinterelever og sommerens mange kursister. Enhver medarbejder, køk-

Provst Kristian Lauritzen talte ved den udendørs gudstjeneste for omkr. 250 deltagere den 4. juli 1987.

kenassistent, lærer eller kontomedarbejder må være indstillet på, ikke blot at udføre sin snævre arbejdsopgave, men enhver må også i sit arbejde bidrage til opfyldelsen af højskolens overordnede mål.

Det er ikke sjældent med lange arbejdsdage, og sædvanligt, at der stilles meget høje krav. At arbejde under de vilkår kræver dyb forståelse for og hengivenhed overfor arbejdspladsens målsætning.

Når vi idag kan fejre højskolens 25-års dag, skyldes det ikke mindst, at det er lykkedes at udvikle en usædvanlig arbejdskultur her, med udgangspunkt i højskoleånden, som er gjort reel og levende af tidligere og nuværende medarbejdere.

Hvis vi idag kan være tilfredse med højskolens situation, så må vi aldrig glemme, at en tryk fremtid kun kan opnåes og sikres ved bestandig fornyelse og ændring. Stilstand og tilfredsbed fører til svagbed i fremtiden.

Vi må derfor ikke forvente, at højskolen ved sit 30-års jubilæum arbejder som idag, og at vi alle til den tid er medarbejdere. Vi må tværtimod håbe, at højskolen ikke alene vil følge med ændringerne i omgivelserne. Den skal helst være forud for dem.

Sine rødder må højskolen aldrig forlade. Den skal være en skole for hele folket, lægge vægt på dygtiggørelse, men med mest vægt på den menneskelige, personlige udvikling, og lige indsats for bevarelse af den grønlandske kulturarv og udvikling af Grønlands fremtid.

Lørdag den 4. juli var der opvisning i Ulkebugten, hvor kajaker fulgte den på højskolen nybyggede umiaq. Og om eftermiddagen holdt man friluftsgudstjeneste foran højskolen, hvor byens tidligere præst Kristian Lauritzen prædikede med efterfølgende kaffebord for over 200 mennesker.

Festlighedernes sidste dag, søndag, vistes en udstilling om højskolen, skolens store samling af kunst og kunsthåndværk, gamle fotografier, bøger og meget mere. I anledning af Kvindeskolens 10-års jubilæum var der om eftermiddagen smagsprøver på grønlandske specialiteter, hvor alle var velkomne.

Ingen tvivl om Knud Rasmussens Højskoles store rolle i det grønlandske kulturliv gennem 25 år, som blev fejret med manér.